



άποψη

ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΗ ΠΡΟΦΥΛΛΙΔΗ

Εργαζόμενοι ή απασχολήσιμοι;

Η εργασία και οι εργαζόμενοι απέκτησαν τη μέγιστη προστασία τις δεκαετίες 1960 και 1970, στο πλαίσιο του ονομαζόμενου ευρωπαϊκού κοινωνικού μοντέλου, με το κράτος να ασκεί κυρίαρχο ρυθμιστικό ρόλο στην αγορά εργασίας σε εθνικό επίπεδο. Ήταν η εποχή της βιομηχανικής ανάπτυξης που απαιτούσε εργατικά χέρια χωρίς ιδιαίτερες δεξιότητες, με μοναδική υποχρέωση την παροχή των βιολογικών τους δυνάμεων για αρκετές ώρες της ημέρας. Τα σύνορα της εποχής (πολιτικά και οικονομικά) καθιστούσαν δυσχερέστατη τη μετακίνηση τόσο των εργαζομένων όσο και των επιχειρήσεων. Αυτό όμως το περιβάλλον άλλαξε άρδην μετά το 1990, με την εισβολή των τεχνολογιών της πληροφορίας, τη συρρίκνωση της βιομηχανικής δραστηριότητας στην Ευρώπη, την πτώση των οικονομικών συνόρων και τη σχεδόν πλήρη ελευθερία μετεγκατάστασης εργαζομένων και επιχειρήσεων. Σήμερα οι επιχειρήσεις αναζητούν το συγκριτικό πλεονέκτημά τους επενδύοντας σε άτομα με γνώσεις και δεξιότητες. Στο παγκοσμιοποιημένο περιβάλλον κυριαρχεί πλέον ο ακραίος οικονομικός φιλελευθερισμός, που οδηγεί αρκετούς στο να ανάγουν την αγορά σε γενικό ρυθμιστικό παράγοντα της οικονομικής ζωής, όπως περίπου το νερό για τον πλανήτη, κάτι όμως που συνιστά πλάνη. Ισχυρίζονται πολλοί ότι η αγορά δεν χρειάζεται πλέον εργαζόμενους αλλά απασχολήσιμους, ανθρώπινες δηλαδή μονάδες που θα προσφέρουν τις υπηρεσίες τους επί αμοιβή μόνον όταν και για όσο το απαιτεί η αγορά. Ανάγουν έτσι την

ανθρώπινη μοναδικότητα και αξιοπρέπεια σε μια απλή παραγωγική μονάδα που μπορεί να απορροφήσει ο οικονομικός ανταγωνισμός. Τόσο η Δεξιά όσο και η Αριστερά θέτουν την εργασία υπό την προστασία του κράτους και συναρτούν την κρατική βοήθεια προς τις επιχειρήσεις υπό τον όρο εξασφάλισης θέσεων εργασίας. Για τη Δεξιά όμως η λύση στην ανεργία θα δώσει η οικονομική ανάπτυξη, ενώ για την Αριστερά το κράτος πρέπει να καλύπτει το πλήρες κόστος (π.χ. για 1 με 2 χρόνια) και το ασφαλιστικό κόστος (π.χ. για 2 με 3 χρόνια) στον αγώνα κατά της ανεργίας. Τέτοιες πολιτικές όμως στρουθοκαμηλίζουν μπροστά στο ερώτημα, εργαζόμενοι ή απασχολήσιμοι; Εκτιμώ ότι επιβάλλεται μια νέα θεώρηση του καθεστώτος εργασίας όχι πλέον σε εθνικό πλαίσιο αλλά στο πλαίσιο περιφερειακών ενοτήτων και αγορών. Έτσι, π.χ., η νότια Βουλγαρία και η Ανατολική Μακεδονία και Θράκη θα συνιστούν ενιαία περιφερειακή αγορά, που θα απαιτεί ξεχωριστές ρυθμίσεις, διαφορετικές από αυτές που ισχύουν στην Αττική. Για να ανακοπεί η τάση αντικατάστασης των συμβάσεων εργασίας με συμβάσεις εμπορικού χαρακτήρα, όπου ο επιχειρηματίας θα αγοράζει υπηρεσίες και όχι ώρες εργασίας, εκτιμώ πως πρέπει να εισαχθεί βαθμιαία στο εργατικό δίκαιο και το στοιχείο της παραγωγικότητας, της σύνδεσης δηλαδή αμοιβής - παραγωγής. Η στείρα προσκόλληση στο ξεπερασμένο χτες δεν προστατεύει την εργασία, που είναι προϋπόθεση της ανθρώπινης αξιοπρέπειας.